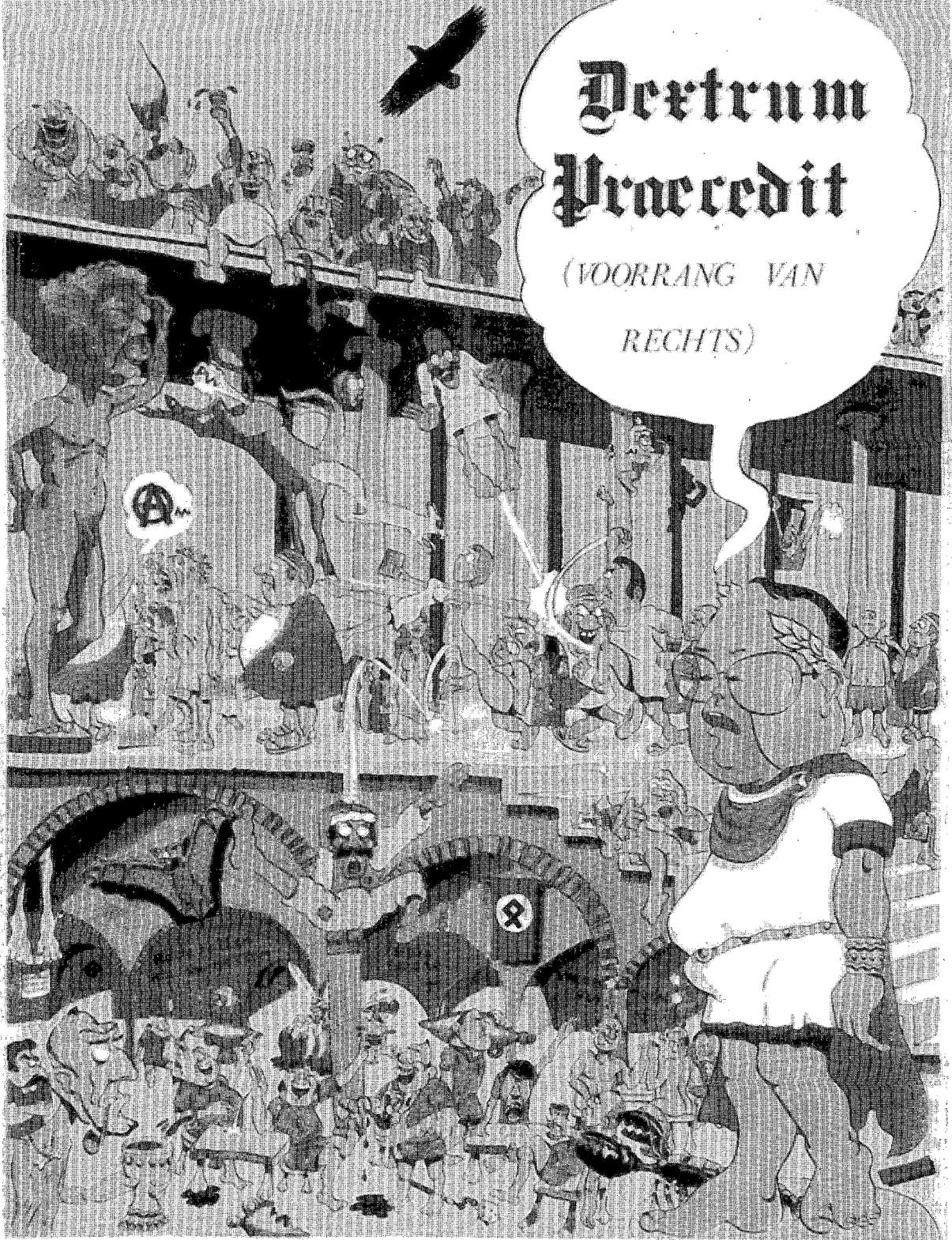

DE VIEZE GASTEN

Dextrum Precedit

(VOORRANG VAN
RECHTS)

Het archief van het Kultureel Front Vlaanderen

Bert Boeckx, Amsab-ISG

Van strijdtoneel tot breed progressief cultureel front

In de jaren 1960 ontstond bij veel jongere theatermakers en acteurs een gevoel van onvrede met het bestaande toneelbestel en de artistieke ambities van de toneelgezelschappen. De bestaande toneelwereld werd een verstarde houding verweten met een weinig geïnspireerde repertoirekeuze en zonder enige belangstelling voor vernieuwingen. De periode rond mei '68 is ook in de theaterwereld een scharniermoment. Daarvóór kwamen in de zogenaamd burgerlijke theaters al maatschappijkritische stukken aan bod, maar slechts met mate. Er ontstonden groepen die puur politiek theater maakten waarbij het accent verlegd werd van 'de wereld te interpreteren' naar 'haar te veranderen'. Theater moest niet alleen amusement als doel hebben, maar moest het publiek activeren en inzicht verschaffen in de maatschappelijke tegenstellingen. Maatschappelijk engagement was in die jaren meer dan een term: het stond voor een wezenlijke houding van waaruit toneel werd gemaakt. Tal van acties en initiatieven zagen het licht. Er kwam ruimte voor nieuwe gezelschappen, voor andere vormen van maken en presenteren en voor toneel dat zich een andere plek toekende dan de grote gezelschappen voorheen hadden gedaan. In die periode ontstonden groepen zoals Het Trojaanse Paard, Vuile Mong en zijn Vieze Gasten, de Internationale Nieuwe Scène, De Barst, Het Kultureel Front Vlaanderen (KfV) ging van start als de Vlaamse afdeling van het

Affiche van Vuile Mong, 1983

Het Kollektief Internationale Nieuwe Scène, een van de belangrijkste alternatieve theatergezelschappen

Kultureel Front dat in zijn beginjaren (1969-1970) voornamelijk in Nederland actief was rond de subsidiestrijd voor politieke theaters. Het KfV zal het Nederlandse Front in ledenaantal snel overvleugelen. Het ging dan ook meer autonoom werken met vanaf 1974 een eigen secretariaat. Niet alleen het aantal leden steeg, maar ook de verscheidenheid werd groter met professionele- en amateurtheaters, filmproducenten en -verspreiders, kindertheaters, poppenkasten, tijdschriften, zangkoren, muziekgroepen, uitgevers en drukkers, grafische collectieven. Voor de belangrijkste disciplines voorzagen het KfV specifieke werkgroepen waarin de specifieke belangenverdediging en de vorming werden georganiseerd.

Het KfV, begonnen in de theaterwereld, groeide zo uit tot een brede steunorganisatie die kunstenaars en groepen van gelijk welke discipline, die in de bestaande orde niet aan bod kwamen, steunde. Via de zusterorganisatie Kontaktorgaan Internationale Solidariteit (KIS) werd getracht om allochtone verenigingen in te schakelen in de werking van het KfV. Het werd een artistiek-politieke beweging, met een eigen maandblad en een bureau in Nederland en België. Vanaf 1978 werd het KfV een echte koepelorganisatie voor kunstgroepen uit alle mogelijke disciplines, die zich tot de strijdcultuur rekenden en door hun werk een bijdrage wilden leveren tot de bewustwording in de richting van een socialistische maatschappij. Er werd bewust gekozen voor een breed progressief front waarbij de strijdcultuur ideologisch onderbouwd werd door publicaties en gemeenschappelijke standpunten over antikernenergie- en vredesbeweging,

antifascisme en arbeidersstrijd, geformuleerd werden. Het KfV ondersteunde z'n leden administratief-organisatorisch door het opvolgen van hun subsidiedossiers en door hulp te bieden bij het runnen van een vzw. Ook artistiek-technisch werd bemiddeld bij het zoeken naar technisch materiaal en naar regisseurs, muzikanten enz. Er werden cursussen, congressen en studiedagen georganiseerd en de leden konden gebruikmaken van het KfV-documentatiecentrum. Het gaf driemaandelijks een algemeen theoretisch tijdschrift *Kultureel Front* en een informatieve *Nieuwsbrief* uit. De driemaandelijksse algemene vergadering en het jaarlijks congres, waarin alle leden vertegenwoordigd waren, bepaalden het algemeen beleid.

Het archief

Het archief werd door Amsab-ISG-medewerkers gevonden in de kelder van de Volkshogeschool Elcker-Ik in Antwerpen. Het bevat allereerst documenten die de interne werking van het KfV weergeven: verslagen van dagelijks bestuur en algemene vergadering, dossiers over congressen en studiedagen, briefwisseling met *Kultureel Front* Nederland, met de leden en met de subsidiërende overheden, enquêtebezoeken aan leden en informatie over strijdcultuur. Zeer interessant zijn de dossiers over al de aangesloten leden. Het archief bevat informatie over meer dan zestig groepen: toneel, kindertheater, filmverdelers, zangkoren, poppentheater, cabaret, muziekgroepen en grafische kunstenaars; alfabetisch van jeugdtheater Abbedoe uit Gent tot de kindertheatergroep Zwemmen in brak water, eveneens uit Gent.

Het KfV kende vooral vanaf 1978 een actieve werking en het archief bestrijkt de periode tot 1990, wanneer de activiteit van het KfV feitelijk stilviel. Het archief bevat 152 beschrijvingen in 21 archiefdozen en kan zonder restricties geraadpleegd worden in de leeszaal van Amsab-ISG-Centrum Antwerpen.

BIBLIOGRAFIE

- CORNETTE, Ch., Men heeft ons in de marginaliteit geduwd. In: *De Morgen*, 05/02/2003, p. 20.
- REDANT, F en VAN SCHOOR, J. (red.), *Twintig jaar politiek theater in Vlaanderen (1965-1985). Aspecten en tendensen*, Antwerpen: Vlaams Centrum van het Internationaal Theater Instituut Unesco, 2001.